

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 15. Oratio tua veritati innitatur, & Christum audi: Quodeumque supererogaueris: & hoc quod D. Paulus Philemoni sorbit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

Confessit Christus, & hanc eis & nobis orationis formulam composuit. Sic ergo orabitis: Pater noster qui es in caelis.

Hanc caelestem orationem explanat D. Gregor. Nyssen & vt pervenit ad illa verba: Dimittite nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Silit & ait: Quid hoc (supreme omnium Magister, non congrue videris nobis hanc formulam digessisse; nec conveniens apparet; vt rogum ego Dominum; Parce mihi Domine & dimittite quod tibi debeo, sicut dimittite debitoribus meis: primo etenim: quod Deo debeo, debitum est infinitum: (tale enim per peccatum mortale contrahitur) ad cuius solutionem, totum caelum, cum stellis suis, sole & luna; addo, & omnes Angeli, terra universa cum omnibus suis digitis, auro, argento, gemmis non sufficiunt. Debita seu iniuriae, pro quibus mihi debitores mei adstringuntur, res flocci sunt, abiecto facta vermiculo. Qua igitur ratione dixerit: Dimittite mihi, quas in te commisi, offensas, cum & ego meas dimittam, mihi illatas? Num esset consequens si ego tibi mille ducatos abstulisset, dicerem: Dimittite mihi Domine, debitum, sicut & ego tali dimitto, qui mihi stipulam abstulit? Vt etiam, ubi hoc repetitis, vt ego actiones meas Deo in regulam & mensuram proponam, secundum quam ipsi sit agendum? Quod dicat, vt simus perfecti, & imitemur patrem nostrum, nihil eo melius, & iustius: Verumtamen, quod dicamus, vt Deus nos imitetur, & ipse faciat, sicut & nos: inuersum videtur. Nihilominus, uoveris hanc esse congruentissimam orationem, ab ipsa diuina sapientia compositam. Et omnis alii subtilioribus rationibus D. Gregor. Nyssen, quas plenius retulimus. Hoc assero omnium supremum Magistrum voluisse nobis significare, nihil efficacius posse a te proponi, quo Deum, vt tibi peccata dimittat, permoueas, quam tibi persuadere, vt ob eius amorem peccata dimittas in te peccantibus, & his qui te oderunt, beneficias, quia quanto te minus ille denunciat, tanto se Deus pluris tibi denunciat esse proficetur. Hanc eius est misericordia, ait D. Basil. Te fecit esse medicum tuipsum; quia mensura mensus fueris, mensurabitur & tibi &c.

II. Optima precandi formula.

Tract. 5. nu. 118. & seqq.

D. BAS. Ho. 29. de penit. Tom. 1.

§. 15. Oratio iuaueritati innitatur, & Christum audi: Quodcumque supererogaueris: & hoc quod D. Paulus Philemoni scribit.

Hoc supposito, ait D. August. attende, quas Deo proponis preces, & iuris regulam, quod, quicumque a suo superiore rem quamlibet petierit, ratione falsa allegata, irrita sit eius rescriptum, irrita gratia, concessio irrita, & nullius efficacia; quia gratia temper intelligitur concessa: Si preces veritate nitantur, iuris enim forensis est, ut qui in precibus mentis fuerit, non illi proficiat, quod impetrauerit: Statum caelestis iuris per totum, vt preces nostrae, quibus peccatorum nostrorum supplicamus, iustitiam, in eo fundentur, vt dicamus, nos dimittite debitoribus nostris, & ignoscere ut quis nos calumniati fuerint. Dimittite nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et erat doctrina haec conformis pandectis iuris diuini. Docuit Dominus de iure iuris caelestis, docuit quomodo orareni. & in ipso, quod docuit, quomodo orationem. Dimittite nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus &c. Hoc statum iuris diuini digessimus: quod eo modo Deus tecum agat, quo tu cum proximo egeris. Iure nos ait D. August. Papa, Imperator, Rex; homines sunt deceptionibus obnoxij, quibus facile possis imponere; pioinde quando tuos, supplices libellos offers Pontifici, narrans: Cum tale beneficium, seu praebenda sit vestrorum antecessorum donatio: vel vacet, eo quod tempore legitimo non sit ei promissum: dum subscribit petitioni vestrae, sic ordinat: si preces vestrae veritate non nitantur; talis gratia, nulla sit. Noniget Deus hanc concedendi formulam: omnia enim nouit, an videlicet preces tuae nitantur mendacis, quocirca antequam accesseris, verifica illas, sit fundamentum verum: si enim verum non sit, tuam tecum defers responsionem, te non metiri talem gratiam: mendax enim est fundamentum.

Hoc Christus indicauit, dum nobis inuouat, antequam Deo preces nostras offeramus, quas ipse, vt Aduocatus noster, composuit, conditionem verificaremur, quam adiecit: Cum stabis ad orandum, dimittite &c. Hoc est opus pure factum intuitu ipsius Dei, & id sibi ipse soluendum assumit. Optime hic quadrat, meo iudicio: quod narrat D. Luc. Docuit Christus Legidorem, quod esset mandatum magnum in lege, scilicet

III. scilicet amor Dei & proximi: cui ille: *Quis est meus proximus?* Ingeniosè hoc exprimit Christus parabola Samaritani, qui profectus de Hiericho offendit in via israelitam eæsum, vulneribus transfossam, vestibus exutum, seminum: imposuit eum super iumentum suum, alligavit vulnera, infudit oleum & viuum, duxit in stabulum, curam illius egit, & stabulario erogavit duos denarios: ista præcautione: *Curam illius habe, & quodcumque supererogaueris, ego cum reddero reddam tibi.* Hic huius vulnerati proximus fuit.

Incedit Christus docere, id quod D. Thom. Doctor Angelicus explicat. Qualemcumque hominem, licet Samaritanum (quo nullus Iudæis infensor) licet Maurum, Arabem, esse proximum eum, quem et talem, teneris amare, illi optare Dei gratiam in hac vita, & gloriam in altera.

Verum quidem est, æquum esse, naturam amando, eius peccata exhorrescere, odisse idololatrias, apostasias, bestialitates, iniustitias, oppressiones, quibus nos infestant; & huius intuitu, iustum est eos punire, & secundum iustitiam optare, ut moriantur, & Principes eis gravissima indicant bella. Nihilominus odiendo multas eorum, personas teneris diligere, secundum naturam quam habent tecum capacem gratiæ & gloriæ. Dein in hoc Samaritano Christus seipsum signat, ut communitè exponunt Doctores, & exinde Magister sententiarum inchoat quartum librum sententiarum. Samaritanus ille. Licet verò quoad hæc multa sint dicenda, hoc vnicum ponderandum: id videlicet quod vobis & vobis, & mihi & omnibus inungit, ut curam proximi non negligamus: *Curam illius habe.* Hoc ipsum multo ante nobis declarauerat Spiritus S. *Vnicuique mandavit Deus de proximo suo.* Et quid dicit? Eius curæ hoc impende, quod tibi modo do, hoc ei ex iustitia debes, & proinde, pro eo tibi satisfacere non tenebor, quod verò supererogaueris, ad quod non teneris: quantumcumque illud fuerit, *Ego cum reddero, reddam tibi.*

51 Multa tibi Deus largitus est in ordine ad proximum tuum, quæ ei ex iustitia debes. Dedit tibi naturam humanam, quæ ratione regitur, cui naturale est, correspondere similibus operibus, tibi ab aliis impensis: salutantem te relatuare, honorantes te honorare, benefactoribus retribuere. Ad hæc obligaris, his enim tibi iam ante solutum est, & eo beneficio, quo tibi alius occurrit, soluit id, quod illi præstiteris; & illi pileo, quem tibi aufert, satisfactum est, illo quo alter apertendo caput suum, te excepit. *Si enim diligitis eos, qui vos diligunt, quam mercedem habent. Bapt. de Laniza, Tom. 1.*

bobis? Nonne & publicani hoc faciunt? Et si solitauris fratres vestros tantum: quid amplius facitis? Nonne & omnes hoc faciunt? Quid vero particulariter tibi promittitur soluendum? Ad quod ex iustitia non teneris. *Quodcumque supererogaueris:* Tanto quanto minus obligaris: tanto magis tibi refundetur. *Tanto intelligitur D. Avg. opera esse gratiora (ait D. August.) quanto magis Lib. 1. de ostenduntur indebita. Et hoc significat: Quod ad alterum cumque supererogaueris, ego, cum reddero, reddam tibi.* c. 14. p. 6.

Singula verba expendamus. *Quodcumque supererogaueris.* Quodcumque, quantumlibet illud paruum sit, quod præstiteris, indebitum proximo: quanto minus hoc ei debuieris, tanto plus me fateor debitorem. *Ego Au non hoc ego, velit connectere, illi Ego Evangelij: Ego autem dico vobis:* Ego ipse vobis mando, & ego ipse, qui in me suscipio pro hoc tibi satisfacere. *Ego reddam: Cum reddero.* Sive hoc sit in hora mortis, sive in die iudicij, de quo sæpenumero dicit, quod veniet redditurus, tunc usque ad novissimum quadrante, totum hoc soluet, quod proximo tuo præstiteris, licet ei nihil debuieris, aut ex iustitia non fueris ei adstrictus benefacere: quia quantum minus illi hoc debes, tanto magis hoc ad meas allumo rationes: quia mei gratia hoc fecisti, & ut impletes, quod tibi commendaui. *Curam illius habe, Diligite inimicos vestros, benefacite eis, qui oderunt vos: ut sitis filij &c.*

Litteras commendatitias scripsit D. Paul. nobili viro Philemoni, deprecans, ignosceret seruo suo Onesimo, qui cum graviter offenderat. Interponit auctoritatem suam, & ait. Non quod offenderit te Onesimus, potro rogo te, si me habeas tibi amicum, ignosce illi, & si ex se hoc non mereatur, hoc facio in mei gratiam, quod ipsum ita in me suscipio, ut tibi syngrapham meam manu tradam, & quodcumque ei præstiteris, hoc mihi imputa: & licet te possem ad hoc adstringere ob multa, quæ mihi debes, in eorum detractionem, eum & te totum mihi debeas: Noli timere: nolim enim eo hoc fiat titulo, sed ego tibi satisfaciam, quasi mihi nihil deberes. *Si ergo habes me socium, suscipe illum sicut me. Si autem aliquid tibi nocuit, aut debet hoc mihi imputa, Ego Paulus scripsi meam manu: ego reddam, ut non dicam tibi, quod & ipsum mihi debes. Accipe hæc verba, quasi tibi dicta à Christo, si ergo habes me socium, suscipe illum sicut me. Perpende, item verbum Ergo: q. d. Sic hæc resolutio, quod si gloriaris, & esse desideras mihi amicus, ignosce illi, in cuius persona, ego me filio. Sicut me filio*

in persona pauperis. & hæc velim persuasum habeas, quidquid illi feceris, *Hoc mihi imputa. Suscipe illum sicut me.* Si obieceris, te nihil ei debere, respondeo, transeat, sit ita, nec ob hoc rogo, ut facias eius nomine, sed meo. *Hoc mihi imputa.* Ut verò de pretio te reddam securum, hæc tibi scribo syngrapham mea manu subnotatam, quã tibi eius promitto solutionem: *Ego Christus scripsi mea manu. Ego reddam.* Audin' quã apte congruat illi. *Ego autem dico vobis.* Ne timeas, quòd antiquas à te repetam rationes, & dicam. Plura his mihi debebas: cum quidquid es, aut habes, mihi debeas. *Non dicam tibi, quòd & teipsum mihi debes:* sed quòd pro illo tibi satisfaciã, quã nihil mihi deberes: vis plura? Num facere potes aliquid, quo strictius Deum obliges, si obligari possit? Ideo hæc posuit in oratione clausulam. *Sicut & nos dimittimus.* Domine Deus, au alias non potueris adicere conditiones & dicere. *Dimitte nobis debita nostra:* cum ieiunemus: flagelis uos cedamus &c.? Poterat equidem, sed hæc elegit, ait D. August. quã fortius se ipsum constringeret (si constrictus vocari possit) cum sit opus meè in eius gratiam factum, & magis veniat in eius suppurationem, quòd est ignoscere delinquenti.

§. 16. *Oleum misericordiam vasis infundere vacuis: velut illa vidua, quo vestra solentur debita.*

12
Br. 100.
de temp.

Magna D. August. detegit mysteria in muliere illa vidua quondam nupta filio Prophetæ: defuncto viro multis gravata debitis mansit superflua, ob quã & illam & filios eius diuendere prætendebant creditores: modo agendi illis temporibus valde frequenti dicebant enim, mulieri imputandum & filijs, quòd vir tot familiam debitis onerasset. Confugit ad Prophetam Eliseum, exponit extremam suam illi calamitatem: Interrogat eam Prophetæ, quid habes in domo tua? *At illa respondit. Non habeo, necilla tua, quidquam in domo mea, nisi paruum olei quo ungar.* Cui ait: *vade, pete mutuum ab omnibus vicinis tuis vasa vacua non pauca; Et ingredere, & claudè ostium tuum, cum intrinsecus fueris tu & filij tui, & mitte inde in vasa omnia hæc, & cum plena fuerint, tolle.* Et hoc modo adeo superfluet & redundabit oleum, ut non solum tibi sufficiat, quo creditoribus satisfacias & debitis, insuper & diuitias congeres, quibus tu & filij tui peramplè & abundè possitis vitam transigere. *Postea*

4 Reg. 4.
A.

gna imò & infinita sunt nostra debita. *In multis offendimus omnes.* Qui vero minus debet, debet *Luc. 12. decem millia talenta,* ita Christus notat in parabola hominis Regis: qui cum cepisset rationem *Matth. 18. ponere oblatum est ei vovis, qui debebat ei d. cent mil. 12. lia talenta.* Et is primus erat, Quid de reliquis, qui tanto magis ad reddendam rationem constringerentur, quantò plura contraxissent debita? Solutio faciendã est oleo charitatis. Quæ ceteris virtutibus supernat, ut oleum liquoribus. *Maiores horum est charitas.* Operibus misericord. *1. Cor. 13. dia & charitatis satisfit pro peccatis.* *Charitas 13. operit multitudinem peccatorum.* *1. Petr. 4.*

Hinc consequenter exponit D. August. consilium Danielis Prophetæ datum infami illi peccatori Nabuchodonosor. *Ecce tua elemosynis Dan. 4. redime,* & *iniquitates tuas misericordis pauperum.* Vbi notat præcipuam elemosynam & misericordiam esse cordis, quando diligimus inimicos, & illis benefacimus, de quo alibi. *Amor hic gignit & charitatis opera, ubi effundenda sunt, quo ha. oleum, beamus ad soluenda debita.* Num in vasa plena? *Tract. 6. Non hoc: arbitror enim quòd incompetentes misericord. possis Deo proponere: Domine misere mei: quia miserus sum filij mei, & amant me amantem, beneficio beneficium compensaui: responderet enim tibi: quòd feceris hoc, ad quòd adstringebaris: Si enim diligitis eos, qui vos diligunt, quam mercedem habebitis? In vasa vacua mittendum charitatis oleum. Quæ sunt hæc vasa? Inimicus tuus, & tanto magis vacuus, quanto tibi crudelior: cum in illo non sit amoris id est carnis te oleum, nec quidquam tibi proficuum, nec delectabile. O Domine non meretur, fateor, & hoc est esse vacuum: quia amare amorem dignum, & benefactori benefacere, est oleum in vasis infundere plenioribus. Oleum illud immisissum vasis vacuis, est illud quòd augetur, & valet plurimum: ita ut ex illo proficiat quo debitis nostris satisfacias.*

Relinque proximo tuo nocenti te, & tuum depre. Eccl. 18. canti tibi soluentur peccata tua, ait Spiritus S. 2. Ponderanda sunt hæc duo verba: *Relinque,* & *sol. Tract. 4. uentur de quibus alias egimus.* Ex quo intoretur causa, eut in principio Quadragesimæ, hoc nobis mandatum proponatur. *Parcat mihi Deus: Ecclesia sancta, an non sumus in principio Quadragesimæ? An non hi sunt primi passus? Quid à nobis requiritis? Ego autem dico vobis, Diligite &c. Quid? an hinc exordiris? An non est axioma philosophicum, quòd à facillioribus est incipiendum. An ergo aliquid hoc præcepto difficilior? Recede in omnibus iustificacionibus Domini nisi*